

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ___ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою Облік і аудит
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік, контроль і аналіз оренди основних засобів: діючий стан і
нарямки удосконалення на прикладі ТОВ «Лакоса»

Виконавець:

Студентка Паун Інна Віталіївна
(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., доцент кафедри бухгалтерського
обліку та аудиту
(науковий ступінь, вчене звання)
Черкашина Тетяна Володимирівна
(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОРЕНДНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ	6
1.1. Економічна сутність і види орендних операцій.....	6
1.2. Організаційно-правові засади обліку орендних операцій в Україні.....	10
1.3. Зміни в обліку лізингу (оренди) за МСФЗ 16.....	14
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ОРЕНДИ НА ТОВ «ЛАКОСА»	20
2.1. Економічні основи діяльності ТОВ «Лакоса».....	20
2.2. Діюча практика обліку орендних у ТОВ «Лакоса», як у орендаря.....	23
2.3. Особливості обліку оренди ТОВ «Лакоси» як у орендодавця.....	29
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ ОПЕРАЦІЙ З ОБЛІКУ ОРЕНДИ: ТЕОРІЯ ТА ДІЮЧА ПРАКТИКА	40
3.1. Теоретичні аспекти контролю орендних операцій.....	40
3.2. Внутрішній контроль орендних операцій ТОВ «Лакоса»....	47
3.3. Аналіз економічної діяльності тов « Лакоса».....	50
3.4. Рекомендації щодо обліку і контролю орендних операцій ТОВ «Лакоса».....	60
ВИСНОВКИ	61
Список використаних джерел	64
Додатки	67

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Економіка України дуже нестабільна на сьогоднішній день. Тому підприємство повинно підвищувати контроль над виробництвом, максимально залучати інвестиційні ресурси, слікувати за ринковими змінами, швидко та вчасно реагувати на них, задовольняти потреби потенційних споживачів, та забезпечувати їх необхідною інформацією.

Основні засоби займають, зазвичай, вагому долю в загальній сумі власного капіталу підприємства. Від їх якості, вартості, технічного стану, раціональності використання, залежать кінцеві результати діяльності підприємства: виготовлення послуг, їх собівартість, прибуток, рентабельність, стійкість фінансового становища.

Підвищення ефективності використання основних засобів підприємств є одним з основних питань у період переходу до ринкових відносин. Від розв'язання цієї проблеми залежить фінансовий стан підприємства, конкурентоспроможність його продукції на ринку. У сучасних умовах господарювання оренда є одним із важливих інструментів фінансування діяльності як комерційних підприємств, так і державних установ. Вона слугує надійним та легкопрогнозованим джерелом залучення додаткових коштів, які в подальшому можуть спрямовуватися на оновлення матеріально-технічної бази. Для суб'єктів неприбуткового сектору економіки, які зазвичай виступають орендодавцями, оренда перетворилася у доволі звичне явище в діяльності через наявність значних площ невикористовуваних об'єктів нерухомості. Останні, своєю чергою, здаються комерційним підприємствам під офісні, складські чи виробничі приміщення. Перевірки контролюючих органів досить часто викривають порушення у сфері орендних взаємо-відносин починаючи від етапу оголошення конкурсу

на право оренди та підписання відповідного договору і аж до нарахування та отримання платежів та розірвання договору оренди. Запорукою недопущення таких порушень є ефективно налагоджена система бухгалтерського обліку суб'єктів неприбуткової сфери економіки.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи полягає в розробці основних методичних принципів і організаційних основ обліку та аналізу оперативної оренди основних засобів на підприємстві.

Для досягнення наміченої мети в роботі поставлені і вирішені наступні завдання:

- розглянути економічну сутність і види орендних операцій;
- дослідити організаційно-правові засади обліку орендних операцій в Україні;
- висвітлити теоретичні аспекти формування основних засобів за допомогою оперативної оренди;
- розглянути економічні основи діяльності ТОВ «Лакоса»;
- приділити увагу обліку операцій з оренди основних засобів на підприємстві ТОВ «Лакоса», коли підприємство виступає і як орендар, і як орендодавець;
- оцінити стан та ефективність використання основних засобів підприємства;
- висвітлити теоретичні аспекти контролю орендних операцій та провести внутрішній контроль орендних операцій та аналіз економічної діяльності на ТОВ «Лакоса».

Об'єктом дослідження виступає діюча система обліку, контролю і аналізу економічної діяльності ТОВ «Лакоса», яке займається будівництвом водних споруд.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та організаційних питань щодо обліку, контролю й аналізу орендних операцій на досліджуваному підприємстві з метою покращення системи управління підприємством в цілому.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань у випускній роботі використовувалися як загальнонаукові, так й специфічні методи пізнання, зокрема це наукова абстракція, індукція та дедукція, аналіз й синтез, порівняння, статистичні методи, експертна оцінка та контрольні питання, вибіркоче обстеження і групування, методу комплексного підходу тощо, що зумовлено методологічною основою дослідження - системним підходом до розкриття економічної сутності орендних операцій.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, що регламентують облік і внутрішній контроль розрахунків з оплати праці, наукові праці вітчизняних учених, періодичні видання, матеріали міжнародних і наукових конференцій, дані первинного обліку, статистичної та фінансової звітності досліджуваного підприємства, дані з мережі Інтернет.

Публікації та апробація результатів дослідження. Публікація тез «Зміни в обліку лізингу (оренди) за МСФЗ 16» на тему кваліфікаційної роботи було здійснено у рамках міжнародної наукової конференції «Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації» у 2020 році [23, с.91-93].

Недивлячись на те, що в економічній літературі було приділено велику увагу тому, щоб удосконалити облік орендних операцій, економіка країни не стоїть на місці, тому потребує подальшого дослідження практичних і методичних засад організації обліку виробничих орендних операцій. Дослідження, проведені в процесі написання даної роботи, покликані розширити та доповнити відомості як про економічні особливості орендних операцій, так і про методикау їх обліку та контролю на підприємстві.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження класифікації та економічної сутності орендних операцій, нормативно-правової бази регулювання оренди, аналізу та контролю обліку орендних операції на підприємстві ТОВ «Лакоса» було встановлено, фінансову і операційну оренду обліковують по різному. Коли йдеться про облік фінансової оренди, то орендар повинен одночасно визнати довгострокове зобов'язання за орендою і актив. Слід врахувати, що сума визнання – менша зі справедливої вартості активу, який орендують або теперішньої вартості мінімальних орендних платежів на початок оренди. Об'єкт фінансової оренди амортизується відповідно до облікової політики орендаря. Приблизное или нет, что показал анализ. Написать чтоо берем даем в оренду и на каких счетах

Доходи та витрати, пов'язані з орендною платою за користування об'єктом операційної оренди, відображаються відповідно в орендодавця і орендаря в бухгалтерському обліку в тому періоді, до якого вони відносяться. Враховуючи це, у бухгалтерському обліку насамперед має значення, до якого місяця відносяться орендні операції, а дата оформлення акта - вже другорядна обставина.

Провевши внутрішній контроль на ТОВ «Лакоса» було виявлено ряд недоліків:

1. ТОВ «Лакоса» немає наказу про облікову політику. Але прямої вимоги щодо затвердження на підприємстві наказу про облікову політику в законодавстві немає. Однак це дуже важливий і потрібний для підприємства розпорядчий документ, а його відсутність може призвести до негативних наслідків. ТОВ «Лакоса», через відсутність наказу про облікову політику, незнання правил обліку, припускає помилки в обліку.

2. Також підприємство не завжди нараховує амортизацію на основні засоби.

Облік на ТОВ «Лакоса» потребує удосконалення. Нами запропоновано наступне:

1. Сформувати облікову політику підприємства. А саме, визначити оптимальний варіант методики ведення обліку на підприємстві. А вже розроблену облікову політику оформити відповідним організаційно-розпорядчим документом

2. Скласти щомісяця журнали-ордери та інші облікові реєстри, створити єдину комісію, яка буде проводити інвентаризацію. Вона є просто необхідним і незамінним, безальтернативним важелем в руках керівництва підприємства. Це потрібно для того, щоб виявити фактичну наявність основних засобів, товарно-матеріальних цінностей, коштів, цінних паперів та інших грошових документів. Також перевірити дотримання умов збереження матеріальних та грошових цінностей, а також утримання та експлуатації основних засобів.

3. Нараховувати амортизацію основних засобів з урахуванням мінімальних строків корисного їх використання, і при нарахуванні застосовувати основні способи амортизації, враховувати строк корисного використання та ліквідаційну вартість, установлені, і затверджені наказом по підприємству, за результатами місяця у якому такий необоротний актив введений в експлуатацію.

- установити методи нарахування амортизації для, інших необоротних матеріальних активів - прямолінійний метод; малоцінних необоротних активів - у розмірі 100%-вої їх вартості в першому місяці використання об'єкта; предметів прокату - прямолінійний метод.

- зазначити термін корисного використання нематеріальних активів, який встановлюється наказом по підприємству, за результатами місяця, в якому такий нематеріальний актив було введено в експлуатацію;

- зробити резерв сумнівних боргів, суму якого треба установити на підставі класифікації дебіторської заборногваності за продукцію, товари, роботи, послуги за термінами її непогашення; Ознайомившись з

діяльністю ТОВ «Лакоса» встановлено, що облікові й контрольні функції виконує одна й та ж сама посадова особа, що практично невілює проведення контролю. Для розмежування облікових та контрольних функцій нами було запропоновано впровадити методика проведення перевірки виробничих орендних операцій; затвердити внутрішньослужбовий стандарт з перевірки орендних операцій; розробити робочі документи для відображення результатів проведеної роботи.

За результатами проведеного дослідження надані рекомендації щодо вдосконалення облікового, контрольного та аналітичного процесів у ТОВ «Лакоса». Дані пропозиції покликані збільшити інформативність бухгалтерського обліку та фінансової звітності щодо оліку орендних операцій на підприємстві. Впровадження даних рекомендацій надасть змогу сформувати ефективну обліково-контрольну систему на ТОВ «Лакоса».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навчальний посібник - 2-ге видання, перероблено та доповнено К.: ЦУЛ, 2010. С. 392.
2. Балтус П., Майджер Б Школа європейського бізнеса ,. Лизинг-ревію К 2000 № 1. С. 43–50.
3. Баранік О.О. Кадацька А.М., Михайлов М.Г., Телегунь М.І., Бухгалтерський облік в сільськогосподарських підприємствах Київ 2008 С. 468
4. Баришнікова Н.А. Економіка підприємства Київ - 2015. С. 191 URL: https://stud.com.ua/20760/ekonomika/struktura_pidpriyemstva (дата звернення :25.04.2020)
5. Бланк І.А.: Словник-довідник фінансового менеджера. Київ. Видавництво «Ника-Центр». 1998. С. 478-480.
6. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік Тернопіль 2016. С. 480
7. URL:http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/27466/1/Lats%20I.I._OPDm-21.pdf (дата звернення :21.04.2020)
8. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для студентів «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. – 2-е вид., перероб. та доп. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – С. 627
9. Газман В. Д. Лизинг: теорія, практика, коментарії В. Д. Газман. – М. : Фонд «Правовая культура», 1999. – С. 374
10. Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV п. 5 , з наступними доповненнями URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення :21.01.2020)
11. Дубова В. Фінансовий облік 1: облік активів. С. 210
12. Дроздова Г. М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства Навчальний посібник Київ ЦНЛ 2004 пункт 8.1. URL

- :<http://www.ebk.net.ua/Book/MenedgmentZED/06-09/681.htm> (дата звернення :16.04.2020)
13. Економіка підприємства. С. 185–191. URL: <https://buklib.net/books/21875/> (дата звернення 08.05.2020)
14. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» Закону України (дата звернення) від 16.07.1999 р. № 996-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення :25.04.2020)
15. Закон України Про оренду державного та комунального майна URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-IX> (дата звернення: 01.01.2020)
Закон України Про фінансовий лізинг URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 01.01.2020)
16. Кирик Т.В. ВІСНИК ЖДТУ - Житомир 2012 - С. 6.
Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 17 (МСБО 17) «Оренда». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_018. (дата звернення: 18.01.2020)
Міжнародний стандарт фінансової звітності 16 «Оренда». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS16-ukr_AH-compressed-1.pdf (дата звернення: 26.01.2020)
Мочерний С. В. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1. Редкол.:С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. - К.: Видавничий центр «Академія», 2000. - С. 864 (дата звернення: 18.05.2020)
17. Мурашко В.М., Сторожук Т.М., Мурашко О.В. Контроль і ревізія фінансовогосподарської діяльності Навчальний посібник - Київ, 2003. - С.311
18. Наказ Про затвердження типових форм первинного обліку (Форми NN ОЗ-1, ОЗ-2, ОЗ-3, ОЗ-4, ОЗ-5, ОЗ-6, ОЗ-7, ОЗ-8, ОЗ-9, ОЗ-14, ОЗ-15, О 3-16) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0352202-95/> (дата звернення: 18.05.2020)

19. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 126 «Оренда» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0091-11> (дата звернення: 01.01.2020)
20. Паун І.В.. Зміни в обліку лізингу (оренди) за мсфз 16. Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації . Тези доповідей VI міжнародної студентської науково-практичної інтернет-конференції 2020 С. 91-93. (дата звернення: 19.05.2020)
21. План рахунків бухгалтерського обліку 2020. URL : <https://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/388-plan-rahunkiv.html> (дата звернення: 23.01.2020)
22. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 12.01.2020)
23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України № 92 від 27.04.2000 р. зі змінами № 48 (z0341-14) від 08.02.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>. (дата звернення: 19.02.2020)
24. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Методику розрахунку і порядок використання плати за оренду державного майна» від 4 .10.1995 року № 786 URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_2001_05_21/an/43/KP950786.html (дата звернення: 10.03.2020)
25. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 14 «Оренда»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.07.2000 № 181 URL: <https://zakon.help/law/181/> (дата звернення: 10.05.2020)
26. Цивільний кодекс України, від 16.01.2003 року № 435-IV, Глава 58 «Оренда(найм)», з наступними доповненнями URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 11.04.2020)

27. Юнацький М.О. Облікова політика в управлінні діяльністю корпоративних підприємств: організація та методика Київ – 2016. С. 348.
28. Рогозний С. IFRS 16 «Оренда» облік у орендаря 2018. URL :<https://zakon.help/files/article/10236/IFRS-16>